

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา สำหรับการเรียนการสอน
ของการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาของประเทศไทย

**An Evaluation of the Implementation of the Anti-Corruption Education for
the Basic Education and the Higher Education Levels in Thailand**

ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวาส, ฌาน เรืองธรรมสิงห์,
จตุภูมิ เขตจัตุรัส และ วชิราวุธ ธรรมวิเศษ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**Supawatanakorn Wongthanavas, Charles Ruangthamsing,
Jatuphum Ketchatturat and Wachirawut Thamviset**
Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: jnarin@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยและประเมินผลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 2 หลักสูตร ซึ่งได้แก่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษา กลุ่มเป้าหมายเป็นสถานศึกษา จำนวน 3,311 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กลุ่มตัวอย่างใช้สุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) จากบัญชีรายชื่อของสถานศึกษาทั้ง 3 สังกัด ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครองเด็กและเยาวชนในแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 50,474 คน โดยในแต่ละหลักสูตรจะมีแบบประเมิน 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 6 ชุด ผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละสถานศึกษาจะประเมินผ่านระบบ Digital Platform ที่พัฒนาขึ้นชื่อว่า TYintegrity คะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่ม นำมาเป็นคะแนนรวมในแต่ละระดับสถานศึกษา⁺

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมสถานศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยประเมินผลสัมฤทธิ์ เท่ากับ 63.06 ซึ่งอยู่ในระดับ D คือมีศักยภาพและความพร้อมน้อยมาก เมื่อแยกเป็นหลักสูตรพบว่า ร้อยละ 90 ของสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ที่นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพและความพร้อมน้อยถึงไม่มีศักยภาพและความพร้อมเลย ส่วนผลการศึกษาในหลักสูตรอุดมศึกษาพบว่า กว่าร้อยละ 95 ของสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ไม่มีศักยภาพและความพร้อมในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเลย ด้านการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ควรมุ่งเน้นการออกแบบหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมรอบด้าน เนื้อหาควรเป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอนควรเป็นการใช้กิจกรรมเป็น

⁺วันที่รับบทความ: 29 ธันวาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 2 มีนาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 3 มีนาคม 2565

Received: December 29, 2021; Revised: March 2, 2022; Accepted: March 3, 2022

ตัวนำและเป็นแบบสังคมเป็นลักษณะ (Mindfulness Learning Experience) การบริหารจัดการควรอยู่ในรูปคณะกรรมการระดับชาติ และการสร้างระบบนิเวศทางสังคมที่เอื้อมีความสำคัญมาก

คำสำคัญ: การนำหลักสูตรไปใช้; หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

Abstracts

This research and evaluation aims to assess the achievement of two anti-corruption education curriculum, which are basic education curriculum and higher education curriculum. The target group in the assessment were 3,311 educational institutions, categorized into educational institutes under the Office of the Basic Education Commission (OBEC), educational institutes under local administrative organizations (LAO), and educational institutions under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI) obtained by multi-stage sampling from the list of educational institutions of those three affiliations. In each educational institution, the evaluators consists of three groups: educational institute administrators; teacher/lecturer and parents of children and youth in each school, a total of 50,474 people. In each curriculum, there were three assessment instruments for the total of 6 sets. The evaluators assessed through the digital platform called TYintegrity.org. Scores obtained from evaluators were aggregated to present for each educational institution.

The results of the assessment revealed that the achievement in implementing anti-corruption curricula had an average score of 63.06 (grade D) reflecting very little potential and readiness to achieve in implementing the curriculum. When separated into each curriculum, the results revealed that 90 % of the educational institutions adopting anti-corruption basic education curriculum shown little potential and readiness to no potential and readiness. As for the results of colleges and universities adopting higher education anti-corruption curriculum, it was found that more than 95% of those educational institutions that there was no potential and readiness to achieve in implementing an anti-corruption curriculum at all. To improve the anti-corruption educational curriculums, It should focus on the design of the curriculum that is participatory-based curricular development. The content should be activities that promote learning. Teaching should be community-based teaching using mindfulness learning experience. Management should take the form of a national committee and creating and ecosystem that promoting nurturing of integrity is the most important.

Keywords: Curriculum Assessment; Curriculum Implementation; Anti-Corruption Education

บทนำ

ปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและสำคัญ และเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มการเมือง กลุ่มทุน รวมทั้งบุคลากรภาครัฐ ทั้งภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และนับวันรูปแบบของการทุจริตยิ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมาตรฐานความโปร่งใส

เทียบเท่าสากล มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และเชื่อมโยงไปสู่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อีกทั้งยังมุ่งตอบสนองกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560 : ออนไลน์)

ยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานที่ถือว่า มีความสำคัญยิ่ง คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” มุ่งเน้นการปรับฐานคิดของคนทุกช่วงวัย นับตั้งแต่ปฐมวัย พลุกฝึ้งวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ความพอเพียง ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านสถาบันหรือตัวแทนต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลாதองสังคม มีการกำหนดเป็น 4 กลยุทธ์ (สำนักงาน ป.ป.ช., 2560 : ออนไลน์) ได้แก่ ปรับฐานคิดของคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อต้านทุจริต กลยุทธ์ที่ 3 ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และกลยุทธ์ที่ 4 เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต โดยกลยุทธ์ทั้ง 3 คือ กลยุทธ์ที่ 1 2 และ 3 กำหนดให้ต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริต รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรม และสื่อการเรียนสำหรับทุกช่วงวัย

ในการนำกลยุทธ์ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในคราวประชุมครั้งที่ 885 - 26/2560 เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2560 จึงได้มีคำสั่งที่ 646/2560 ลงวันที่ 26 เมษายน 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทาง และขอบเขตในการจัดทำหลักสูตร ยกร่าง และจัดทำเนื้อหาหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ และสื่อประกอบการเรียนรู้ กำหนดแผนหรือแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาดังระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งหลักสูตรฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐและภาครัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นที่มาของหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ซึ่งถือได้ว่าหลักสูตรต้านทุจริตศึกษานี้ ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) อีกทั้งยังถูกคาดหวังให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงานด้านป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2581) ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวอิงอยู่บนฐานคิดที่ว่า การทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : ออนไลน์) การจัดการกับปัญหาการทุจริตคงไม่ใช่อาศัยเพียงกลไกทางกฎหมาย หรือกลไกเชิงสถาบันเพียงอย่างเดียว แต่การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตโดยมุ่งปรับกระบวนการคิด และพฤติกรรมของคนทุกกลุ่มให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้

เกิดการพัฒนาระบบการกล่อมเกลாதองศาผ่านการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานคิดหลัก จึงเป็นความสำคัญ

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560 : ออนไลน์) ที่พัฒนาขึ้นดังกล่าว ประกอบด้วย 5 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) 3) หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (ตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ) 4) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำ การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต) และ 5) หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต) และมีชุดวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน ในแต่ละหลักสูตรประกอบด้วย 4 ชุดวิชาหลัก ได้แก่ 1) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม 2) ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต 3) STRONG: จิตพอเพียงด้านทุจริต และ 4) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักสูตรดังกล่าวตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 โดยมีมติให้กระทรวงการศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณานำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ ได้มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษานี้ ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562

จากผลการสำรวจการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต (สำนักด้านทุจริตศึกษา, 2563 : ออนไลน์) พบว่า มีสถานศึกษานำใช้ทั้งสิ้น 52,040 แห่ง จากทั้งหมด 56,283 แห่ง คิดเป็น 92.46 เปอร์เซ็นต์ ส่วนในกรณีของหลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด Youngster with good heart) มีสถาบันอุดมศึกษานำหลักสูตรไปใช้จำนวนทั้งสิ้น 39 แห่ง จากทั้งหมด 157 แห่ง คิดเป็น 24.84 เปอร์เซ็นต์ โดยรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษามีความแตกต่างกันที่จะเห็นได้จากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 29,871 แห่ง ได้นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ 6 รูปแบบ อันได้แก่ 1) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม จำนวน 14,812 แห่ง 2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5,044 แห่ง 3) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ จำนวน 4,780 แห่ง 4) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ จำนวน 2,800 แห่ง 5) บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน จำนวน 1,483 แห่ง 6) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 952 แห่ง นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในกิจกรรมในหลักสูตร “โตไปไม่โกง” บูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

ในส่วนสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ใน 3 ลักษณะ คือ 1) จัดทำเป็น 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต 2) จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปปรับ/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง และ 3) จัดทำเป็นวิชาเลือก จากการรายงานการกำกับติดตามการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ประจำปีงบประมาณ 2563 ของสำนักด้านทุจริตศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. พบว่า แม้จะมีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 2 หลักสูตรไปใช้ในหลากหลายรูปแบบ แต่ยังไม่ได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาว่า สถานศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้มากน้อยเพียงใด ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอย่างไร รวมถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอน 2 หลักสูตร อันได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด "Youngster with good heart") ในสามกลุ่มเป้าหมายสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ สถานศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษา 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 30,112 แห่ง สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 20,634 แห่ง และ สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวง อว.) จำนวน 156 แห่ง ซึ่งในการวิจัยประเมินผลในครั้งนี้ ได้ใช้การศึกษาจากตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาในทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 3,311 แห่ง โดยแยกเป็นสถานศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 3,055 แห่ง สังกัด อปท. 195 แห่ง และ สังกัด อว. จำนวน 61 แห่ง

วิธีการได้มาซึ่งสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มที่เรียกว่า หลายขั้นตอน (Multi-stages sampling) โดยนักวิจัยได้ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำการสำรวจสถานศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบและระดับการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ก่อนที่จะนำผลการสำรวจดังกล่าวมาจำแนกเป็นรายจังหวัดให้ครบ 77 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) จากนั้น ทำการเลือกสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในแต่ละจังหวัด โดยขั้นตอนแรก เลือกสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ก่อนที่จะเลือก ได้มีการจำแนกโรงเรียนในแต่ละ

จังหวัดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ โรงเรียนระดับปฐมวัย/ประถมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จากนั้นทำการสุ่มเลือกโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายให้ได้จำนวนครบตามกำหนด ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คณะผู้วิจัยได้นำรายชื่อที่ได้จากการประสานการสำรวจเบื้องต้นจากสำนักงาน ป.ป.ช. มาจำแนกออกตามระดับการนำหลักสูตรไปใช้เช่นกัน จากนั้น ทำการสุ่มเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างจากแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ ให้มีการกระจาย ในแต่ละจังหวัดให้มากที่สุดเท่าที่จะดำเนินการได้

จากสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างในขั้นตอนแรก คณะผู้วิจัยได้ทำการประสานกับผู้ประสานงานในแต่ละสถานศึกษา และขอความร่วมมือให้ผู้ประสานงานของแต่ละสถานศึกษาได้ทำการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม อันได้แก่ 1) เจาะจงเลือกผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการฯ/หัวหน้าสาขาวิชา/คณบดี/รองคณบดี/รองอธิการบดี/รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา แห่งละ 1 คน 2) สุ่มเลือกครูผู้สอน/อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน และ 3) เจาะจงผู้ปกครองของนักเรียน/นักศึกษา (ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างในการประเมินผลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งนักเรียน/นักศึกษากลุ่มนี้ได้จากการสุ่มอย่างง่ายของ ผู้ประสานงานของแต่ละสถานศึกษา) อย่างน้อย 1 คน ในแต่ละสถานศึกษา จากผลการดำเนินการวิจัยมีผู้บริหารสถานศึกษา ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 3,311 คน ครู/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 3,311 คน และผู้ปกครองเด็กและเยาวชนให้ข้อมูล จำนวน 43,852 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 50,474 คน

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จะประกอบด้วยชุดเครื่องมือสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครอง โดยที่เครื่องมือสำหรับผู้บริหารจะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับศักยภาพความพร้อมของระบบสนับสนุนในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ และความสำเร็จของการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ เครื่องมือสำหรับครู/อาจารย์ผู้สอน มีเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ การนิเทศ กำกับติดตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละ “หัวข้อวิชา” หรือรายวิชาเพิ่มเติม ผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา และความสำเร็จของการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาอันประเมินจากการรับรู้ระดับผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ และความพึงพอใจต่อหลักสูตร ส่วนเครื่องมือสำหรับผู้ปกครอง มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา การรับรู้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก/เยาวชนที่อยู่ในความดูแล รวมถึงการรับรู้ระดับผลสัมฤทธิ์ที่สถานศึกษาสามารถกล่อมเกล่าให้เด็ก/เยาวชนที่อยู่ในความดูแล มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เครื่องมือสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ได้มีการจัดทำขึ้น 2 ชุด คือ ชุด A สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) และชุด B สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใสใจสะอาด “Youngster with Good Heart”) รวมทั้งสิ้น 6 ชุดเครื่องมือ เครื่องมือทุกชุดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งการหาความตรง ความเชื่อมั่น รวมถึงความเหมาะสมในการใช้ภาษาก่อนที่จะนำไปใช้ในการประเมินผ่านระบบโปรแกรมประยุกต์ที่มีชื่อว่า TYintegrity

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประเมินผลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต หรือ Thai Youth Integrity Assessment Management System หรือ ระบบ TYintegrity เป็นรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ในลักษณะ Web-application (ที่มีอยู่ คือ <https://tyintegrity.org/>) สามารถเปิดผ่าน browsers ในเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้อย่าง Real Time ระบบ TYintegrity ถูกนำมาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การประมวลผลและวิเคราะห์ผล การคิดคะแนนรวมผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคะแนนประเมินระหว่าง ผู้บริหาร : ครู/อาจารย์ผู้สอน : ผู้ปกครอง เท่ากับ 40 : 40 : 20 (สัดส่วนดังกล่าวนี้ได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิได้มีฉันทามติร่วมกันพิจารณาจากบทบาทหน้าที่และความเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้)

$$Y = 40*(X1) + 40*(X2) + 20*(X3)$$

โดยที่ Y = คะแนนรวมผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ รวม 100 คะแนน

X1= ศักยภาพและความพร้อมของระบบสนับสนุนในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ประเมินโดยผู้บริหาร วิธีการคำนวณคะแนน X1 ได้จากสัดส่วนระหว่างคะแนนที่ได้กับคะแนนเต็ม ๒๘ คะแนน แล้วนำไปคูณคะแนนถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 40

X2= การนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประเมินโดยครู/อาจารย์ผู้สอน วิธีการคำนวณคะแนน X2 ได้จากสัดส่วนระหว่างคะแนนที่ได้กับคะแนนเต็ม ๖๔ คะแนน แล้วนำไปคูณคะแนนถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 40

X3= การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ประเมินโดยผู้ปกครอง วิธีการคำนวณคะแนน X3 ได้จากสัดส่วนระหว่างคะแนนที่ได้กับคะแนนเต็ม 16 คะแนน แล้วนำไปคูณคะแนนถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 20

เกณฑ์การประเมินและแปลค่าความหมายของคะแนน คือ คะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์ 95 – 100 ระดับ AA มีศักยภาพและความพร้อมมากที่สุด 85 - 94.99 ระดับ A มีศักยภาพและความพร้อมมาก 75 - 84.99 ระดับ B มีศักยภาพและความพร้อมปานกลาง 65 - 74.99 ระดับ C มีศักยภาพและความพร้อมน้อย 55 - 64.99 ระดับ D มีศักยภาพและความพร้อมน้อยมาก และ 50 - 54.99 ระดับ E ไม่มีศักยภาพและความพร้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) เป็นหลักสูตรแบบพหุวัฒนธรรม (Progressivism) ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้นำเอาความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และมีระบบสนับสนุนให้การจัดการหลักสูตรที่มีคุณภาพ ดังนั้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษาจึงอยู่ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การบริหารหลักสูตร รูปแบบการใช้หลักสูตร และผลสัมฤทธิ์หลักสูตร (รายละเอียดดังแผนภาพที่ 1)

การบริหารหลักสูตร	รูปแบบการใช้หลักสูตร	ผลสัมฤทธิ์หลักสูตร ด้านทุจริตศึกษา
- ศักยภาพและความพร้อมของผู้บริหารและครูสอน - ศักยภาพและความพร้อมของระบบสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ - การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร - การจัดเตรียมบุคลากร - การพัฒนาผู้รับผิดชอบหลักสูตร - การจัดทำแผนการเรียนรู้ - การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ - การจัดสรรงบประมาณและสื่อโสตทัศนูปกรณ์ - การนิเทศและกำกับติดตาม - การสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน	- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน - เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา - บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระอื่น ๆ - บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน - จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร - หลักสูตรอุดมศึกษา - เปิดเป็น 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต - บูรณาการหรือสอดแทรกเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ - จัดเป็นวิชาเลือก - จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ - จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร	- ผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา - ผลลัพธ์ของหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย - ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา - ผู้บริหาร - ครู/อาจารย์ผู้สอน - การรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก/เยาวชน - พฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กและเยาวชน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์แรกคือการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน 2 หลักสูตร อันได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด "Youngster with good heart") มีผลการประเมินในภาพรวม รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาจำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร ด้าน ทุจริต ศึกษา	ระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (สถานศึกษา)							คะแนน เฉลี่ย (100)
	AA	A	B	C	D	E	รวม	
หลักสูตร การศึกษา ขั้น พื้นฐาน	0 (0.00%)	9 (0.28%)	299 (9.20%)	1,172 (36.06%)	1,233 (37.94%)	537 (16.52%)	3,250	63.50
หลักสูตร อุดมศึกษา	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	1 (1.64%)	2 (3.28%)	58 (95.08%)	61	39.77
รวม	0 (0.00%)	9 (0.27%)	299 (9.03%)	1,173 (35.43%)	1,235 (37.30%)	595 (17.97%)	3,311	63.06

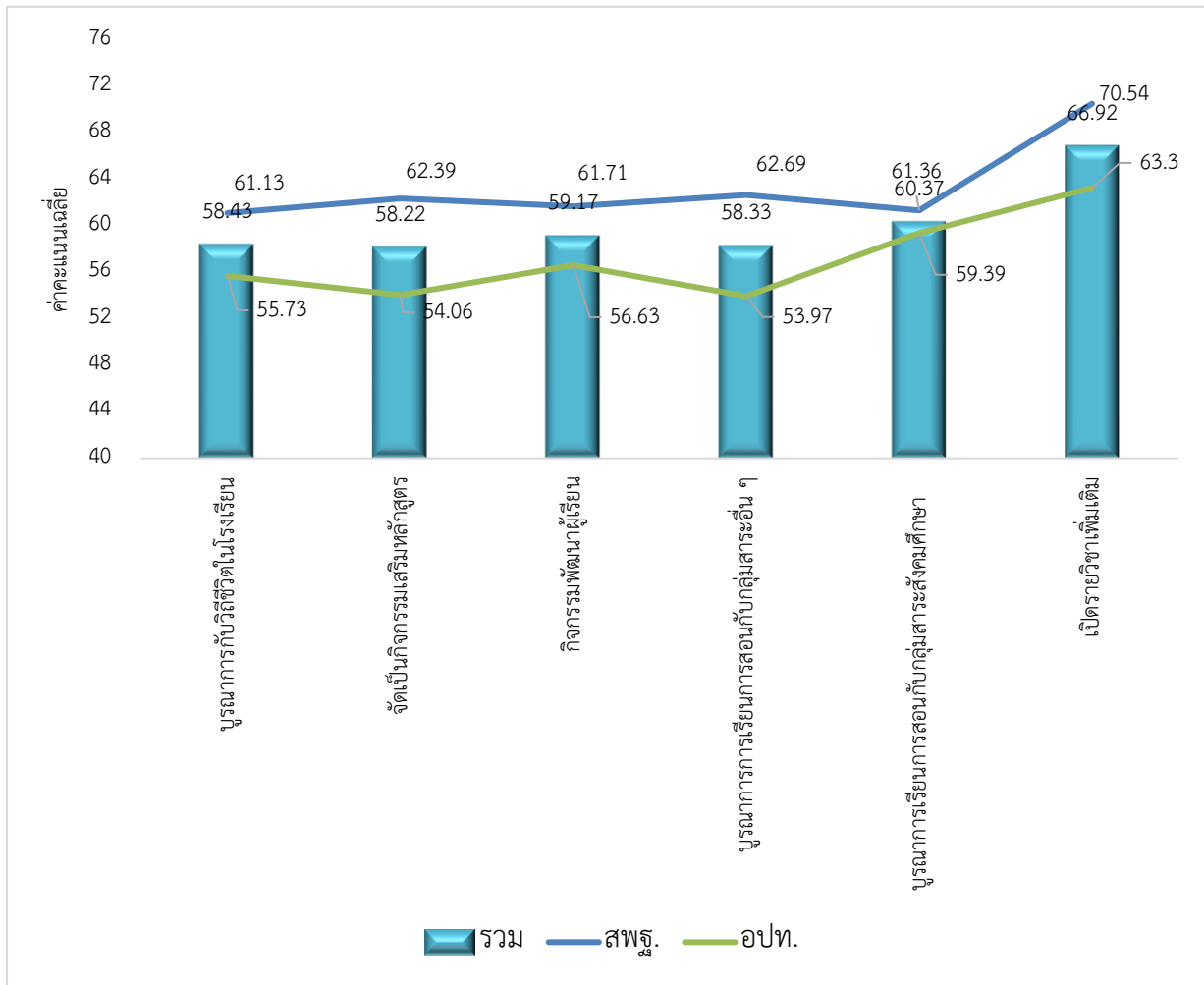
จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ร้อยละ 90 ของสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ที่นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพและความพร้อมน้อยถึงไม่มีศักยภาพและความพร้อมเลย ที่เหลือร้อยละ 9.2 มีศักยภาพและความพร้อมปานกลาง (B) และมีเพียง 9 สถานศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา อยู่ในระดับมีศักยภาพและความพร้อมมาก (A) และไม่พบสถานศึกษาใดที่มีระดับศักยภาพและความพร้อมมากที่สุด (AA) ส่วนผลการศึกษาในหลักสูตรอุดมศึกษาพบว่า กว่าร้อยละ 95 ของสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ไม่มีศักยภาพและความพร้อมในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเลย (ระดับ E) มีเพียง 1 สถานศึกษา ได้ระดับคะแนน C (มีศักยภาพและความพร้อมน้อย) ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่สูงสุดในหลักสูตรอุดมศึกษา

เมื่อจำแนกตามสังกัดของสถานศึกษาที่ได้นำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) ไปใช้ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีจำนวนเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ที่ถือว่า มีศักยภาพและความพร้อมมากถึงมากที่สุด สถานศึกษาสังกัด อบท. มีเพียง 2 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 1 เท่านั้น ที่มีความพร้อมมาก (รายละเอียดดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาจำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา ที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต)

สังกัดของ สถานศึกษา	ระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (สถานศึกษา)							คะแนน เฉลี่ย (100)
	AA	A	B	C	D	E	รวม	
สังกัด สพฐ.	0 (0.00%)	9 (0.29%)	297 (9.72%)	1,124 (36.79%)	1,148 (37.58%)	477 (15.61%)	3,055	63.85
สังกัด อบท.	0 (0.00%)	0 (0.00%)	2 (1.03%)	48 (24.62%)	85 (43.59%)	60 (30.77%)	195	58.00
รวม	0 (0.00%)	9 (0.28%)	299 (9.20%)	1,172 (36.06%)	1,233 (37.94%)	537 (16.52%)	3,250	63.50

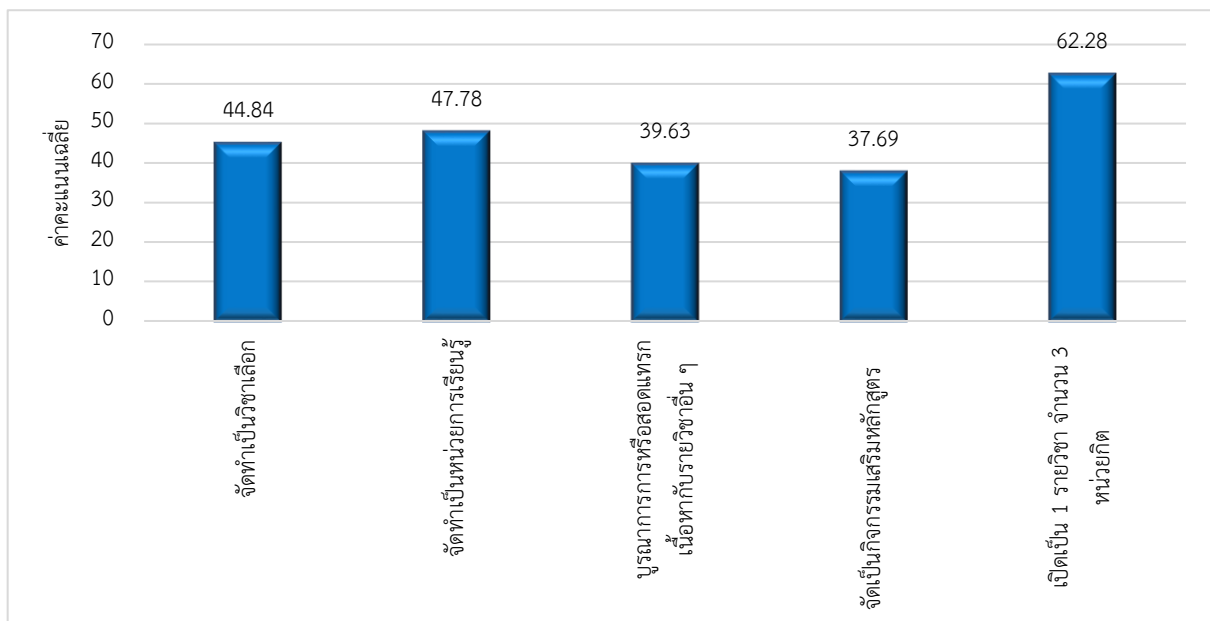
เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาแต่ละสังกัด จำแนกตามรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมี 6 รูปแบบ สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) มีผลการประเมินดังนี้

แผนภาพที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาแต่ละสังกัด จำแนกตามรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแผนภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาแต่ละสังกัด ทั้งของ สพฐ. อปท. และในภาพรวม จำแนกตามรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมี 6 รูปแบบ มีทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ในรูปแบบการใช้หลักสูตรแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม โดยเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และ อปท. พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อปท. ในทุกรูปแบบ

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ หลักสูตรอุดมศึกษา จำแนกตามรูปแบบ 5 รูปแบบ การนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาสังกัด อว. พบว่า สถานศึกษาที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ในลักษณะเปิดเป็น 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต มีผลสัมฤทธิ์สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยมาก (ระดับ D) ในขณะที่ลักษณะอื่น ๆ มีผลสัมฤทธิ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับไม่มีศักยภาพและความพร้อม (ระดับ E) (รายละเอียดดังภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษาสังกัด อว. จำแนกตามรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา

ในรายละเอียดของผลการประเมิน พบว่า ความเข้าใจหรือการรับรู้เจตนารมณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และสังกัด อปท. มีการรับรู้ในระดับสูงที่สุด ในขณะที่ต่อหลักสูตรอุดมศึกษาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์สะท้อนให้เห็นระดับการรับรู้ต่อหลักสูตรที่ต่ำมาก ส่วนประเด็นด้านการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหลักสูตร พบว่า สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้านเมื่อเทียบกับสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมร่างหลักสูตร ร่วมทดลองใช้หลักสูตร รองลงมา คือ สถานศึกษาสังกัด อปท. และต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีต่อหลักสูตรอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยของผลการประเมินในด้านการจัดประชุมชี้แจงและการเข้าร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือสถานศึกษาสังกัด อปท. และต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

นอกจากนี้ ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรยังพบว่าทั้งสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และสังกัด อปท. ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักสูตรไว้ชัดเจน ในขณะที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ใช้หลักสูตรอุดมศึกษา ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการจัดทำแผนการเรียนรู้ของหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีศักยภาพในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของหลักสูตรมากที่สุดโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของ สพฐ. เอง ในขณะที่สถานศึกษาสังกัด อปท. ยังไม่มีศักยภาพเช่นเดียวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่ายังไม่มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเอง ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้ประเด็นด้านการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และสังกัด อปท. ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็น การเฉพาะเหมือนกรณีของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. (รายละเอียดดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ศักยภาพและความพร้อมของระบบสนับสนุนในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ของสถานศึกษา

ที่	ตัวชี้วัด	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน		หลักสูตรอุดมศึกษา
		สพฐ. %	อปท. %	อุดมศึกษา %
1	รับทราบเจตนารมณ์ที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	99.2	95.9	44.3
2	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา			
	- ร่วมรับรู้	53.0	36.4	29.3
	- ร่วมคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	22.4	15.9	17.4
	- ร่วมร่างหลักสูตร	33.3	29.2	17.6
	- ร่วมทดลองใช้หลักสูตร	56.0	44.1	14.8
	- ร่วมกำกับติดตามและร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตร	21.4	24.2	20.8
3	มีการเข้าร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	82.2	49.2	24.6
4	มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	92.3	82.1	42.6
5	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	96.4	92.8	36.1
6	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา			
	- มี โดยจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ขึ้นเอง	16.9	34.9	21.3
	- มี โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้ของ สพฐ./อว.	75.3	40.5	14.8

7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	95.0	88.7	42.6
8	มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเป็นการเฉพาะ			
	- มี แต่เป็นการจัดสรรร่วมกับรายวิชา/กิจกรรมอื่น ๆ	52.2	33.3	26.2
	- มี การจัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะ	4.6	0.5	9.8
9	มีการจัดหา สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	72.8	58.5	36.1
10	มีเอกสารความรู้ หนังสือ ตำรา หรือคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	84.1	73.3	32.8
11	มีการนิเทศและกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	73.3	56.9	14.8

สำหรับประเด็นด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในระดับสูงสุด รองลงมา คือ สถานศึกษาสังกัด อบท. ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ใช้หลักสูตรอุดมศึกษา ไม่มีศักยภาพและความพร้อมในด้านนี้ อย่างไรก็ตาม ในการจัดหาสื่อ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียน พบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีศักยภาพและความพร้อมในด้านนี้ในระดับปานกลาง สถานศึกษาสังกัด อบท. มีศักยภาพและความพร้อมน้อยมาก ส่วนสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาไม่มีศักยภาพและความพร้อมในด้านนี้เลย สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นต่อการจัดระบบสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรภายในสถานศึกษาทั้งสามประเภท เช่นเดียวกับการนิเทศและกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ซึ่งพบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีการกำกับติดตามในระดับปานกลาง สถานศึกษาสังกัด อบท. มีการกำกับติดตามในระดับน้อยมาก ในขณะที่สถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา ไม่มีศักยภาพในการกำกับติดตามหลักสูตรเลย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาจะเห็นว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตร ในระดับที่มีศักยภาพและความพร้อมที่สูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาหลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด "Youngster with good heart") แต่อย่างไรก็ตามในภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาทั้งสองหลักสูตร ยังอยู่ในระดับ D คือมีศักยภาพและความพร้อมน้อยมาก เมื่อพิจารณาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีผลสัมฤทธิ์การใช้หลักสูตรฯ สูงที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 63.50) รองลงมาคือสถานศึกษาสังกัด อปท. (ระดับคะแนนเฉลี่ย 58.00) ส่วนสถานศึกษาสังกัด อว. มีค่าคะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตรต่ำที่สุด (ระดับคะแนนเฉลี่ย 39.77) จากผลการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาทั้งสามประเภทพบว่า สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา มีปัญหามากที่สุด มีระดับศักยภาพและความพร้อมต่อการนำหลักสูตรไปใช้ต่ำสุดเมื่อเทียบกับสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ด้านการเตรียมบุคลากร สื่อการสอน งบประมาณ คู่มือ ตำรา ระบบให้คำปรึกษา และระบบนิเทศ และกำกับติดตาม การที่ผลการศึกษามีลักษณะเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นผลมาจาก การบริหารจัดการ ที่การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเป็นการอิงอยู่กับโครงสร้างและวิธีการจัดการของสถานศึกษาสังกัดอุดมศึกษา ซึ่งมีความหลากหลาย ของโครงสร้างและวิธีบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการจัดการองค์กร ที่มีความแตกต่างกันไปในระดับคณะ ทำให้มีความยุ่งยากในการสร้างการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุดมศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน การมีคณะกรรมการการศึกษาระดับชาติที่คล้ายกันกับ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติฟินแลนด์ (Finnish National Board of Education) ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการศึกษาและออกแบบหลักสูตรแกนกลางเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลาง คณะกรรมการฯ หลากหลายมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจาก ผู้บริหารด้านการศึกษา แรงงาน องค์กรภาคธุรกิจต่าง ๆ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิจัย ตัวแทนจากภาคอุตสาหกรรม ตัวแทนจากภาคสาธารณสุข ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์และคนกลุ่มน้อย เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น ที่สำคัญ คือ มีสถานักศึกษาและตัวแทนนักศึกษา อยู่ในคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าวด้วย สิ่งนี้น่าจะเป็นคำตอบของการบริหารจัดการ (อาภรณ์ ภูวิชพันธุ์, 2560 : ออนไลน์)

ข้อเสนอแนะ

ในด้านข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้

1). ครู/อาจารย์ทุกคนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเป้าประสงค์และความสำคัญของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ว่ามีความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างเป็นระบบ (System Approach) เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การมีความเข้าใจในภาพใหญ่ (Big-Picture)

2). การออกแบบหลักสูตรเป็นการออกแบบหลักสูตรที่มีลักษณะเป็น การมีส่วนร่วมรอบด้าน (Participatory – based Curricular Development) จากทุกฝ่าย ทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น สถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด และมีความสอดคล้องกับบริบทและความสามารถในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัย

3). เนื้อหาหลักสูตร ควรเพิ่มเนื้อหาหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างภาวะผู้นำในเด็กและเยาวชน (Young leadership) ไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาการป้องกันการทุจริตและปราบปรามการทุจริต ในลักษณะที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นแนวคิดทฤษฎีเป็นหลัก เพื่อที่จะส่งเสริมให้เป็นผู้นำอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าวิชานี้ ถูกนำมาใช้จริง ๆ สามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรที่มีโอกาสได้เข้าไปเกี่ยวข้อง การปฏิบัติจริงจะทำให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ได้เร็ว

4). วิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนากิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ โดยการใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเป็นฐาน (Experimental Learning) ผ่านการออกแบบเนื้อหาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์จริงในการใช้ชีวิตในระดับปัจเจก และการใช้ชุมชนเป็นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นแบบ Active Learning ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาได้เข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาและกลวิธีในการพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนในพื้นที่โดยรอบสถานศึกษา ทั้งในเชิงการพัฒนาแก้ปัญหาสังคมและในเชิงการมีส่วนร่วม (Public – Service – Oriented Citizen)

5). ผู้สอน ต้องมีทัศนคติ (Mindset) ที่เปิดกว้าง ยินดีรับฟังความคิดเห็น และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ครู/อาจารย์ที่รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีความทันสมัย เทียบธรรม และมีเทคนิคการสอนที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและรู้จักการใช้วิจารณญาณในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และที่สำคัญควรเป็นครูต้นแบบที่ผู้เรียนให้ความเคารพนับถือในด้านความซื่อสัตย์สุจริต

6). งบประมาณและสื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรเป็น การใช้กิจกรรมเป็นต้นนำ (Action-based Learning) และชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ดังนั้น สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทั้งในส่วนของงบประมาณหรือสื่อสนับสนุน

การเรียนการสอนจึงควรมีลักษณะเป็นการผสมผสานระหว่างการสอนใน ชั้นเรียน และกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน สังคมเป็นลักษณะ **Mindfulness Learning Experience**

ในส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการทำวิจัย ประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

1). ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสถานศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครองของเด็กเยาวชน ในการประเมินครั้งต่อไป ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ที่ผ่านการเรียนการสอนในหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเพิ่มเติมด้วย

2). เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประเมินสถานศึกษาในหลากหลายรูปแบบของการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ในการศึกษาครั้งต่อไปความมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายสถานศึกษาที่นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้เต็มรูปแบบ เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์เชิงการนำไปใช้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580). (2561). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2563. แหล่งที่มา: <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/219A.pdf>
- หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา พ.ศ. 2561. (2561). สำนักด้านทุจริตศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.nacc.go.th/aced/categorydetail/2021091617212548/b85b27c0ce064e5e41aae20d45c6a9db?>
- อาภรณ์ ภูวิชพันธุ์. (2560). ความซื่อสัตย์ (Integrity) ในการทำงานสำคัญไฉน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2564. แหล่งที่มา: https://www.hrcenter.co.th/file/columns/hr_f_20170510_141240.pdf